

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การสำรวจความรู้และทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการหน่วยทหารกองทัพบกในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงความรู้และทัศนคติเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการหน่วยทหารกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่อง ยาเสพติดของพลทหารกองประจำการ
3. เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการ

การศึกษานี้ มุ่งเน้นศึกษาความรู้และทัศนคติของพลทหารกองประจำการสังกัดหน่วยทหารของกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้นจำนวน 40 หน่วย รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 นาย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อวัดผลเพียงครั้งเดียว เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 20-27 เมษายน 2552 ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาจากกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของพลทหารกองประจำการ

ส่วนที่ 2 ผลของการสื่อสารเรื่องยาเสพติดของกลุ่มพลทหารกองประจำการผ่านสื่อบุคคล

ส่วนที่ 3 ระดับความรู้ของพลทหารกองประจำการที่มีต่อเรื่องยาเสพติด

ส่วนที่ 4 ระดับทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่มีต่อเรื่องยาเสพติด

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่มีการตอบทุกข้อคำถามจำนวน 400 ชุด ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science) เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการบรรยายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ในการทดสอบ

สมมติฐาน (Hypothesis Testing) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variances) แบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA) กำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับ $\alpha=0.05$

สรุปผลการศึกษา

สรุปข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทางประชากรทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า พลทหารกองประจำการของหน่วยทหารกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นจำนวนถึง 354 นาย หรือร้อยละ 88.5 ของทั้งหมด มีอายุ 21-25 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 370 นาย คิดเป็นร้อยละ 92.5 นับถือศาสนาพุทธ ในด้านสถานภาพการสมรสพบว่า มีจำนวน 302 นาย คิดเป็นร้อยละ 75.5 ดำรงสถานภาพโสด ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจำนวน 227 นาย หรือร้อยละ 56.8 และมีระดับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด 107 นาย คิดเป็นร้อยละ 26.8 ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่า กำลังพลระดับพลทหารกองประจำการของหน่วยทหารกองทัพบกในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 นาย ประกอบอาชีพก่อนที่จะรับราชการทหารด้วยอาชีพรับจ้างหรือใช้แรงงานมากที่สุด จำนวน 132 นาย คิดเป็นร้อยละ 33.0 และมีรายได้ก่อนรับราชการทหารระหว่าง 3,001-6,000 บาทมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 119 นาย คิดเป็นร้อยละ 29.8 ของกำลังพลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากรด้านสังคม

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า พลทหารกองประจำการจำนวน 119 นาย หรือร้อยละ 28.3 ของทั้งหมดมีจำนวนพี่น้องในครอบครัว 3 คน (โดยนับรวมตนเอง) ซึ่งเป็นลักษณะที่พบมากที่สุด และส่วนใหญ่จำนวน 148 นาย หรือร้อยละ 37.0 เป็นบุตรคนแรกของครอบครัว ด้านที่ตั้งของชุมชนกลุ่มที่มีที่ตั้งที่อยู่อาศัยนอกเมือง/เทศบาล เป็นชุมชนเล็กมีมากที่สุดถึง 147 นาย หรือร้อยละ 36.8 ของกลุ่มตัวอย่าง หากระบุลักษณะของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการมีแหล่งมั่วสุ่มและค้ายาเสพติดพบว่าส่วนใหญ่จำนวน 175 นาย คิดเป็นร้อยละ 43.8 อยู่ในชุมชนที่ไม่มีทั้งแหล่งมั่วสุ่มและแหล่งค้ายาเสพติด ในเรื่องของลักษณะการเข้าสังคม กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมงานบุญทางศาสนา มากที่สุด ถึง 217 นาย คิดเป็นร้อยละ 54.3 และส่วนใหญ่ร้อยละ 45.3 ไปเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นบ่อย ๆ แต่ไม่ได้ไปร่วมทุกครั้ง

สรุปผลของการสื่อสารเรื่องยาเสพติดของกลุ่มพลทหารกองประจำการผ่านสื่อบุคคล

การสื่อสารเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพลทหารกองประจำการของหน่วยทหารกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 นาย มีผลการสื่อสารในด้านการรับรู้เรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลภายในหน่วยทหารจากผู้บังคับบัญชา ระดับผู้บังคับการและรองผู้บังคับการสูงสุด โดยมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ในส่วนของสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหาร มีการรับรู้ข้อมูลเรื่องดังกล่าวจากบิดา มารดาสูงสุด โดยมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ในภาพรวมพลทหารกองประจำการ มีการรับรู้เรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลภายในและสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหารอยู่ในระดับมาก

ผลของการสื่อสารเรื่องการจดจำเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างจดจำข้อมูลดังกล่าวได้จากสื่อบุคคลภายในหน่วยทหารที่เป็นผู้บังคับบัญชา ระดับผู้บังคับการและรองผู้บังคับการสูงสุด โดยมีการจดจำอยู่ในระดับมาก ในส่วนของสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหาร มีการรับรู้ข้อมูลเรื่องดังกล่าวจากบิดามารดาสูงสุด โดยมีการรับรู้อยู่ในระดับมากเช่นกัน ในภาพรวมพลทหารกองประจำการมีการจดจำเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลภายในหน่วยทหารในระดับมาก แต่จดจำเรื่องเรื่องดังกล่าวจากสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหารอยู่ในระดับปานกลาง

ผลของการสื่อสารเรื่องการเรียนรู้เรื่องยาเสพติด พลทหารกองประจำการของหน่วยทหารกองทัพบก ที่ได้ทำการสำรวจนี้มีการเรียนรู้เรื่องยาเสพติดจากวิธีการสื่อสารของสื่อบุคคลในลักษณะที่บิดามารดาสั่งสอนสูงสุด ในภาพรวมพลทหารกองประจำการมีการเรียนรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อบุคคลในระดับปานกลาง

การเชื่อถือและปฏิบัติตามในเรื่องยาเสพติด ผลของการสื่อสารประเด็นนี้พลทหารกองประจำการเชื่อถือและปฏิบัติตามการที่ผู้บังคับบัญชาสื่อสาร โดยการชี้แจงข้อปฏิบัติสูงสุด ทั้งนี้ในภาพรวมพลทหารกองประจำการมีการเชื่อถือและปฏิบัติตามเรื่องยาเสพติดจากการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลในระดับมาก

สรุประดับความรู้ของพลทหารกองประจำการที่มีต่อเรื่องยาเสพติด

พลทหารกองประจำการมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดในเรื่อง ยาเสพติดเป็นสารเคมีที่สร้างผลร้ายต่อผู้ที่ใช้ทุกคน ข้อที่ตอบได้ถูกต้องรองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดชนิดแอมเฟตามีนหรือ ยาบ้า จัดอยู่ในกลุ่มยาเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทั้งนี้พลทหารกองประจำการยังมีความรู้ที่ถูกต้องตามหลักการปฏิบัติที่หน่วยทหารของกองทัพบกได้สื่อสารกับกำลัง

พลทุกระดับ ในเรื่องที่พลทหารกองประจำการที่สังกัดหน่วยเดียวกันจะต้องมีหน้าที่สังเกตอาการทางกายและทางใจของแต่ละคน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติดในหน่วยทหาร ส่วนประเด็นเรื่องยาเสพติดที่พลทหารกองประจำการมีความรู้ที่น้อยที่สุด คือ ผู้ใช้ยาเสพติดสามารถทำงานได้นานกว่าคนทั่วไป และมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจว่าการใช้ยาเสพติดระหว่างเป็นทหาร จะได้รับโทษกักบริเวณ ซึ่งเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้องตามหลักการปฏิบัติของหน่วยทหาร ทั้งนี้หากพบว่าผู้ใช้ยาเสพติดระหว่างรับราชการทหารจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สูงสุด ซึ่งในภาพรวมพลทหารกองประจำการมีความรู้เรื่องยาเสพติดเฉลี่ย 13 คะแนน จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน ซึ่งจัดว่ามีความรู้อยู่ในระดับสูง

สรุประดับทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่มีต่อเรื่องยาเสพติด

จากการศึกษาถึงทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่มีต่อยาเสพติดและการป้องกันปราบปรามปัญหาเสพติด พบว่าทัศนคติที่รู้สึกว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดีมากขึ้นเรื่อย ๆ มีผู้เห็นด้วยสูงที่สุด และรองลงมาเป็นทัศนคติที่เห็นด้วยมากกับข้อความที่กล่าวว่า ท่านควรตระหนักถึงบทลงโทษเรื่องยาเสพติด นอกจากนี้การที่พลทหารกองประจำการควรเคารพและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ก็เป็นทัศนคติอีกประการที่มีกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเช่นกัน ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อยาเสพติดในระดับเห็นด้วยปานกลาง

สรุปการทดสอบสมมติฐาน

1. คุณลักษณะทางด้านประชากรของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

1.1 ลักษณะทางประชากรทั่วไปของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน
- สถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกันของพลทหารกองประจำการ

1.2 ลักษณะทางประชากรด้านเศรษฐกิจของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- การมีอาชีพก่อนรับราชการทหาร การมีรายได้ก่อนรับราชการทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

1.3 ลักษณะทางประชากรด้านสังคมของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกันผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- จำนวนพี่น้อง ลำดับการเป็นบุตร ลักษณะชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมั่วสุม และแหล่งค้ายาเสพติด และลักษณะของการเข้าสังคมที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

- ลักษณะของที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการที่ที่อยู่อาศัยอยู่นอก และในเมือง/เทศบาล หรือขนาดชุมชนเล็กหรือใหญ่ ไม่มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

2. คุณลักษณะทางด้านประชากรของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

2.1 ลักษณะทางประชากรทั่วไปของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- อายุ การนับถือศาสนา และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันของกำลังพล ไม่ส่งผลต่อทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกันของพลทหารกองประจำการ

- ภูมิลำเนา และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

2.2 ลักษณะทางประชากรด้านเศรษฐกิจของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- อาชีพก่อนรับราชการทหาร รายได้ก่อนรับราชการทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

2.3 ลักษณะทางประชากรด้านสังคมของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- จำนวนพี่น้อง ลักษณะของที่อยู่อาศัย ลักษณะชุมชน และลักษณะของการเข้าสังคมที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

- ลำดับการเป็นบุตรแตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างด้านทัศนคติในเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการ ในหน่วยทหารของกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

3. การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้ต่อเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

3.1 การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลภายในหน่วยทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- การสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา และการสื่อสารกับเพื่อนพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

3.2 การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

- การสื่อสารกับคนรัก เพื่อน และบุคคลในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

- การสื่อสารกับครู-ผู้สอน วิทยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

4. การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

4.1 การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลภายในหน่วยทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

- การสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

4.2 การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

- การสื่อสารกับครู-ผู้สอน วิทยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ คนรัก เพื่อน และบุคคลในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกันของพลทหารกองประจำการ ในหน่วยทหารของกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

ผลการสื่อสาร ความรู้ และทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่มีต่อยาเสพติด

จากผลการสื่อสารเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลที่สำรวจได้จากกลุ่มตัวอย่างพลทหารกองประจำการครั้งนี้ ในเรื่องการรับรู้ การจดจำ การเรียนรู้และการเชื่อถือปฏิบัติตาม พบว่าในด้านการรับรู้และการจดจำเรื่องยาเสพติด กำลังพลมีการรับรู้จากผู้บังคับบัญชา ระดับผู้บังคับการและรองผู้บังคับการมากที่สุด โดยมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก สื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหารที่สร้างการรับรู้เรื่องดังกล่าวมากที่สุด คือ บิดามารดา โดยมีการรับรู้และการจดจำอยู่ในระดับมากเช่นกัน ในภาพรวมพลทหารกองประจำการมีการรับรู้และการจดจำเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลภายใน และสื่อบุคคลภายนอกหน่วยทหารอยู่ในระดับมาก วิธีการสื่อสารของสื่อบุคคลในลักษณะที่บิดามารดาสั่งสอน สร้างการเรียนรู้เรื่องยาเสพติดได้มากที่สุด ส่วนการเชื่อถือและปฏิบัติตามในเรื่องยาเสพติด ผลของการสื่อสารประเด็นนี้พลทหารกองประจำการเชื่อถือและปฏิบัติตามการที่ผู้บังคับบัญชาสื่อสาร โดยการชี้แจงข้อปฏิบัติมากที่สุด

ผลการศึกษาดังที่กล่าวมา แสดงถึงความสำคัญของเรื่องยาเสพติดเป็นประเด็นทางการสื่อสารที่สังคม องค์กร หรือแม้แต่ครอบครัวให้ความสำคัญ เห็นได้จากการสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับสื่อบุคคลทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในหน่วยทหารที่ทำการศึกษา การสื่อสารภายในบ้าน การสื่อสารระหว่างกลุ่มเพื่อน คนรัก หรือแม้กระทั่งในกลุ่มกำลังพลที่มีบุตร ก็มีการสื่อสารเรื่องดังกล่าวเช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้นการสื่อสารเรื่องนี้ยังได้สร้างการรับรู้และการจดจำให้กับกำลังพลได้ระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสื่อบุคคล ได้แก่ ผู้บังคับการ รองผู้บังคับการ และบิดามารดา ถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อผู้รับสารกลุ่มพลทหารกองประจำการ ผลของการศึกษาประการนี้สามารถอธิบายได้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศและนับตั้งแต่มีการออกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ปี พ.ศ. 2522 ส่งผลให้ผู้คนทุกระดับที่ได้รับรู้สภาพของปัญหาต่างตระหนักถึงผลกระทบและโทษภัยจากยาเสพติด จึงได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ และก่อให้เกิดทัศนคติที่เหมาะสมต่อเรื่องดังกล่าวตลอดมา

การที่ผู้รับสารกลุ่มพลทหารรับรู้และจดจำเรื่องยาเสพติดจากสื่อบุคคล ได้แก่ ผู้บังคับการ รองผู้บังคับการ และบิดามารดา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างในลักษณะที่มีอำนาจเหนือกว่า แสดงให้เห็นว่าบริบททางการสื่อสารและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลของการสื่อสาร เป็นไปได้ว่าสถานะทางสังคมของผู้ส่งสารและลักษณะการสื่อสารที่ทำให้ผู้รับสารรู้สึกเคารพ เชื่อฟัง และนับถือ จะสร้างการรับรู้ การจดจำ การ

เรียนรู้และเชื่อถือปฏิบัติตามในประเด็นการสื่อสารเรื่องยาเสพติดได้สูงกว่าสื่อบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์ลักษณะเท่าเทียมกัน เช่น เพื่อนพลทหาร ฯลฯ หรือที่กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ทางสังคมในแบบที่เหนือกว่า ได้แก่ ภรรยา คนรัก และบุตร เป็นต้น นอกจากนี้ลักษณะพื้นฐานทางประชากรและครอบครัวของพลทหารกองประจำการที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ มีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดกลาง ที่ถ้อยทีถ้อยอาศัย เกื้อกูลกันภายในครอบครัว ส่วนนี้เองจะสร้างเสริมให้พลทหารกองประจำการเกิดการเรียนรู้ในเรื่องยาเสพติดจากบิดามารดาที่เป็นหัวหน้าครอบครัวนั้น ๆ

ส่วนประเด็นในเรื่องความรู้ที่มีต่อเรื่องยาเสพติด พบว่าพลทหารกองประจำการมีความรู้ความเข้าใจว่าผู้ใช้ยาเสพติดสามารถทำงานได้นานกว่าคนทั่วไป ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ผู้ใช้ยาเสพติดจะมีร่างกายทรุดโทรม สภาพจิตใจที่ไม่มั่นคง มีความวิตกกังวล ขาดสติ สัมผัสัญญะ และความยับยั้งชั่งใจ ดังนั้นจึงไม่สามารถที่จะทำงานได้นานกว่าผู้ที่ไม่ได้เสพสารเสพติด ผลการศึกษาประเด็นนี้มีที่มาจากสารเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน เดิมเรียกว่า “ยาขยัน” หรือ “ยาม้า” เป็นกลุ่มที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท พบว่าระดับในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ผู้ขับรถขนส่งหรือรถบรรทุก เนื่องจากเมื่อเสพเข้าไปแล้วจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้ทำงานตามฤทธิ์ของยา ซึ่งอาจจะเกินขีดความสามารถของร่างกาย ดังนั้นเมื่อหมดฤทธิ์ยาจะทำให้ส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ทรุดโทรมเสื่อมสมรรถภาพได้ ถ้าใช้ยาประเภทนี้อยู่เป็นระยะเวลาอันยาวนาน อาจกลายเป็นคนวิกลจริต ประสาทหลอน ถึงขั้นหัวใจวายและเสียชีวิตได้ในที่สุด ดังนั้นจึงควรที่จะเร่งสื่อสารให้พลทหารและกำลังพลได้ทราบถึงข้อเท็จจริงและโทษของสารเสพติดทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลของการใช้ยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อป้องกันกำลังพลให้ห่างไกลจากสารเสพติดทั้งช่วงเวลาประจำการ จวบจนเสร็จสิ้นภาระในการทำหน้าที่รับราชการทหาร

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการสื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้องระหว่างกองประจำการของพลทหารอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจว่าการใช้ยาเสพติดระหว่างเป็นทหารจะได้รับโทษเพียงการกักบริเวณ ซึ่งมากกว่ากึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ไม่ถูกต้องตามหลักการปฏิบัติของหน่วยทหาร แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในกรณีพบว่ากำลังพลทุกระดับใช้ยาเสพติดระหว่างรับราชการจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สูงสุด การที่พลทหารกองประจำการมีความรู้ไม่ถูกต้องดังที่กล่าวมา เนื่องมาจากความเข้าใจว่าการกักบริเวณเป็นบทลงโทษที่สูงสุดของหน่วยทหาร แต่ไม่ทราบว่ากรกระทำผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นโทษทางกฎหมายอาญาที่มีบทลงโทษตั้งแต่ปรับ จำคุก และสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต และไม่ว่าจะเป็นองค์กรหน่วยงานใดต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องดังกล่าวเช่นกัน

ผลการศึกษาถึงทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่มีต่อยาเสพติด พบว่าทัศนคติที่รู้สึกว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดีมากขึ้นเรื่อย ๆ มีผู้เห็นด้วยสูงที่สุด และรองลงมาเป็นทัศนคติที่เห็นด้วยกับข้อความที่กล่าวว่าท่านควรตระหนักถึงบทลงโทษเรื่องยาเสพติด และข้อความที่กล่าวว่าพลทหารกองประจำการควรเคารพและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ก็เป็นทัศนคติอีกประการที่มีกลุ่มตัวอย่างมีอยู่ในระดับเห็นด้วยเช่นกัน อธิบายได้ว่าความคิดความรู้สึกที่แน่วแน่และมั่นคงที่ต่อเรื่องยาเสพติดในเชิงลบ หรือ ที่คิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีนั้นกำลังเพิ่มพูนขึ้นภายในจิตใจของพลทหารกองประจำการ เมื่อพิจารณาถึงข้อความที่มีผู้เห็นด้วยรองลงมาทั้งสองประการประกอบ สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทราบดีและเห็นด้วยกับการที่จะต้องคำนึงถึงบทลงโทษเรื่องยาเสพติดพร้อม ๆ กับตระหนักถึงบทบาทผู้บังคับบัญชาของตนเองที่ต้องอยู่ในวินัยและเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด ทัศนคติดังกล่าวมานี้สนับสนุนการปฏิบัติภาระหน้าที่ในด้านการรณรงค์สื่อสาร เพื่อการป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดในหน่วยทหารของกองทัพบก เนื่องจากผลทางการสื่อสารที่เกิดแก่ผู้รับสาร สะท้อนให้เห็นว่ากำลังพลมีทัศนคติที่เหมาะสมต่อยาเสพติดในระดับหนึ่ง โดยมีองค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component or Beliefs) คือ ความเข้าใจและความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเสพติด และมีทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าวว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี มีโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกของการมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ หากว่ากำลังพลไม่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะไม่มีความเชื่อต่อยาเสพติดเช่นที่กล่าวมา อย่างไรก็ตามการที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดีนั้น ถือว่าการดำเนินการสื่อสารขององค์กรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทางการสื่อสาร ซึ่งเป็นนโยบายด้านหนึ่งของกองทัพบกที่ถ่ายทอดมายังหน่วยทหารภายใต้บังคับบัญชา

คุณลักษณะทางด้านประชากรของพลทหารกองประจำการที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน

การศึกษาเรื่อง “การสำรวจความรู้และทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการหน่วยทหารกองทัพบกในกรุงเทพมหานคร” ในประเด็นคุณลักษณะทางด้านประชากรของพลทหารกองประจำการที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน มีผลการศึกษาที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจและหยิบยกมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ประการแรก ผลการศึกษาแสดงว่าภูมิฐานะของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกันมีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน โดยพลทหารกองประจำการที่มีภูมิฐานะอยู่ภาคกลางมีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่มีภูมิฐานะอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และกลุ่มที่มีถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ทั้งนี้สอดคล้องกับสถิติจำนวน

ประชากรที่ใช้สารเสพติดจำแนกตามพื้นที่และระยะเวลาที่ใช้ ปี พ.ศ. 2550 โดย ปปส. ที่ทำการสำรวจ ประชากรภาคกลาง อายุ 12-65 ปี มีจำนวนผู้ที่เคยใช้ และผู้ที่ใช้ยาเสพติดภายใน 30 วัน (ก่อนการสำรวจ) เป็นจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ ทั้งนี้ การที่พลทหารกองประจำการ และประชาชนมีระดับความรู้เรื่องยาเสพติด และการป้องกันปราบปรามปัญหาเสพติดในเกณฑ์ดีนั้น จะทำให้ประชาชนรู้เท่าทันพิษภัยของยาเสพติด ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถป้องกันปัญหาเสพติดได้ในระยะยาวอีกด้วย

การที่พลทหารกองประจำการมาจากภูมิภาคที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความแตกต่างด้านทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดเช่นกัน โดยพลทหารกองประจำการที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ มีทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดในระดับเห็นด้วยสูงที่สุด อาจจะเป็นไปได้ว่าการที่ประชาชนในภาคใต้ประสบกับปัญหาการเกิดขบวนการค้าและผลิตยาเสพติดตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นเหตุปัจจัยของผลการศึกษาดังที่กล่าวมาเบื้องต้น หากพิจารณาถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ภาคใต้ประกอบ จะพบว่าพื้นที่ภาคใต้เป็นเส้นทางลำเลียงหรือเส้นทางผ่านของยาเสพติดที่ระบดมาจากภาคเหนือ ภาคกลาง ไปสู่ศูนย์กลางความเจริญภาคใต้ตอนล่างและเดินทางต่อไปยังจังหวัด อำเภอต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบเมืองชายแดนและเมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งมักจะเป็นแหล่งสำคัญของการแพร่ระบาดของยาเสพติด และเมื่อต้นปี พ.ศ. 2552 ยังพบว่ามีการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่อีกหลายชนิด ได้แก่ ยาเสพติดสูตรใหม่ชื่อ “8x100” ที่มีการปรับเปลี่ยนสูตร จากเดิมใช้ใบกระท่อมเป็นสารตั้งต้นหลักผสมกับยาบ้าเปลี่ยนมาเป็นใช้ใบลองกอง ซึ่งเป็นผลไม้ขึ้นชื่อของภาคใต้แทน “โอดวัลดี” ซึ่งเป็นเครื่องดื่มชนิดของคล้ายกับโอดวัลดี นำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน เสพโดยนำไปเผาไฟทั้งซองให้เป็นชี่ไถ่ก่อนนำมาสูดดม และอีกชนิดที่กำลังระบาดหนักคือ “บุหรี่หวาน” เป็นบุหรี่ชนิดหนึ่งของมาเลเซีย มีกลิ่นหอมและรสหวาน เมื่อสูบแล้วกลุ่มวัยรุ่นเชื่อว่าสามารถกระตุ้นความรู้สึกทางเพศได้ ซึ่งอาจเป็นอันตรายแก่ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่อาจนำไปสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ต่อไป สถานการณ์ การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่รุนแรงตามที่ได้กล่าวมา น่าจะเป็นส่วนหล่อหลอมและปลูกฝังให้ผู้ที่มิมีภูมิลำเนาในจังหวัดภาคใต้ มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่าพลทหารที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่อื่น ๆ

ประการถัดมาพบว่า ลักษณะทางประชากรด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพและรายได้ ก่อนรับราชการทหารที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิผลทั้งเรื่องความรู้และทัศนคติที่มีต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกัน โดยพลทหารกองประจำการที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวของราชการ มีทัศนคติต่อเรื่องยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ ส่วนพลทหารกองประจำการที่ไม่ได้ทำงาน/ตงงานและอื่น ๆ มีทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดในระดับน้อยที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาทัญญู รุ่งรัศมี (วาทัญญู รุ่งรัศมี, 2547) ที่พบว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการและนักศึกษาจะมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดแตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร ลูกจ้างหรือรับจ้าง ค้าขาย ทั้งนี้เพราะข้าราชการจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติตามนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่นเดียวกับการมีรายได้ก่อนรับราชการทหาร พบว่าความแตกต่างของรายได้มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย ลายภูคำ (2545) เรื่องระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อไป รายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อปี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในระดับชุมชน

นอกจากนี้ลักษณะชุมชนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความรู้เรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน โดยพลทหารกองประจำการที่อยู่ในชุมชนที่มีแหล่งมั่วสุ่มและแหล่งค้ายาเสพติด มีความรู้เรื่องยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอาศัยอยู่ในชุมชนที่ไม่มีแหล่งมั่วสุ่มและแหล่งค้ายาเสพติด ส่วนพลทหารกองประจำการที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีแหล่งค้ายาเสพติด แต่ไม่มีแหล่งมั่วสุ่มนั้นมีความรู้เรื่องยาเสพติดน้อยที่สุด นอกจากนี้ลักษณะชุมชนแตกต่างกัน ยังมีผลต่อทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกันอีกด้วย โดยพลทหารกองประจำการที่อยู่ในชุมชนที่มีแหล่งค้ายาเสพติด มีทัศนคติต่อเรื่องยาเสพติดในระดับที่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดของนิวคอมบ์ (Newcomb, 1970, p. 37) ในเรื่องการเกิดทัศนคติต่อเรื่องใด ๆ นั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Sources of Attitudes) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from others) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) และความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงาน หรือแม้แต่ชุมชนที่อยู่อาศัย การที่กำลังพลที่มีที่อยู่อาศัยใกล้กับแหล่งค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ดีในความคิดของคนในสังคมโดยรวม จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติเชิงต่อต้านต่อยาเสพติด

ในประการสุดท้าย พบว่าลักษณะของการเข้าสังคมแตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่มีต่อเรื่องยาเสพติดที่แตกต่างกัน โดยพลทหารที่เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนทุกครั้งชนิดที่ไม่เคยขาดแม้แต่ครั้งเดียว มีทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดในระดับที่มากกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น ในลักษณะนาน ๆ จึงจะเข้าร่วม และมากกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมบ่อย ๆ แต่ไม่ได้ไปทุกครั้ง ส่วนพลทหารกองประจำการที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ เลยในชุมชน พบว่าเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติเห็นด้วยต่อเรื่องยาเสพติดในระดับที่น้อยที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับงานการศึกษาของเดอเฟลอร์ (Defleur, 1982, p. 440) เรื่องทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Relations Theory) กล่าวว่าการที่บุคคลมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน หรือ

ในครอบครัว และวงศาคนญาติ หรือหมายรวมถึงคนในชุมชน การที่จะเชื่อข่าวสารจากโฆษณาใดหรือไม่ นั่น มักจะได้รับอิทธิพลจากการปรึกษาหารือได้ถามเพื่อนฝูงหรือผู้ใกล้ชิด อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เราเรียกว่า “อิทธิพลของบุคคล” (Personal Influence) เช่นเดียวกันกับการรับรู้ที่มีต่อยาเสพติดการที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน กลุ่มกำลังพลจะได้รับอิทธิพลของบุคคล ชุมชน และสังคมในการปลูกฝังความคิด ความรู้สึกเชิงลบที่มีต่อยาเสพติด มากกว่าบุคคลที่ขาดการมีสัมพันธภาพกับชุมชน และสังคม ส่งผลให้มีทัศนคติมีแนวโน้มเป็นเชิงบวกหรืออยู่ในระดับเห็นด้วยดังผลการศึกษา

การสื่อสารเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาในประเด็นการสื่อสารเรื่องยาเสพติดผ่านสื่อบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยทหาร ที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติของพลทหารกองประจำการที่แตกต่างกันนั้น พบว่าการที่พลทหารมีการสื่อสารกับสื่อบุคคลทุกกลุ่มในระดับมากและมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็สื่อบุคคลที่เป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อนพลทหารกองประจำการในหน่วยทหารเดียวกัน ครู-ผู้สอน วิทยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ คนรัก เพื่อน และสื่อบุคคลในครอบครัว ส่งผลให้พลทหารกองประจำการมีทัศนคติต่อยาเสพติดในระดับที่เห็นด้วยสูงกว่ากลุ่มกำลังพลที่มีการสื่อสารในระดับปานกลาง ระดับน้อย และกลุ่มที่มีการสื่อสารในระดับน้อยที่สุดเรื่องดังกล่าว อธิบายได้ว่าการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลมีผลต่อทัศนคติที่เหมาะสมในเรื่องยาเสพติดของกำลังพล โดยยังมีการสื่อสารมาก ระดับความเห็นด้วยก็จะแปรผันตามในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะของผลการสื่อสารที่ผู้รับสารได้รับการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลมีความโดดเด่นด้านการสร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การสื่อสารรูปแบบนี้เป็นการสื่อสารโดยตรงระหว่างคนสองคน หรือมากกว่าสองในระยะเวลาห่างทางกายภาพพอที่จะเลือกใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวกาย) และปฏิริยาตอบสนองแบบปัจจุบันทันที ส่งผลให้ผู้รับสารยากที่จะปฏิเสธการเลือกรับสารได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสารระหว่างกำลังพลกับสื่อบุคคลที่มีความสนิทคุ้นเคยกัน เช่น บิดามารดา เพื่อน และคนรัก ที่มีการพูดคุยกันแบบเป็นกันเองและเป็นส่วนตัวทำให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นพลทหาร จะช่วยให้ผู้ฟังยอมรับความคิดเห็นของผู้พูดได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

จากผลการศึกษายังวิเคราะห์ได้ว่าหากสังคมให้ความตระหนักถึงโทษของยาเสพติด และสื่อสาร บอกกล่าว แจ้งข่าวแก่ผู้ใกล้ชิดไม่ว่าจะเป็นสมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มผู้ที่ทำงานร่วมกัน ฯลฯ จะส่งผลให้ผู้รับสารซึ่งอาจจะสลับบทบาทเป็นสื่อบุคคลที่ส่งสารต่อ ๆ ไปนั้น

เกิดทัศนคติที่เหมาะสมหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีอยู่เดิม โดยไม่คิดที่จะข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งการค้า การเสพ การยุงส่งเสริม การล่อลวง ก็จะเป็นเกราะในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับสังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. องค์กรแต่ละแห่งจะเจริญก้าวหน้า สามารถดำเนินพันธกิจตามวิสัยทัศน์ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้นั้น ย่อมต้องอาศัยการจัดการสื่อสารในองค์กรที่เหมาะสมกับลักษณะขนาดและสภาพขององค์กร ตลอดจนควรต้องจัดการสื่อสารให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่แปรผันอย่างไม่หยุดนิ่ง กองทัพบกซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐหนึ่งในสถาบันหลักของประเทศ ต้องคำนึงถึงบทบาทของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทั้งนี้ไม่เพียงแต่ประโยชน์อันจะเกิดแก่การปฏิบัติภารกิจหลักที่รับผิดชอบ หากแต่การจัดการที่เหมาะสมทั้งก่อนเริ่มการสื่อสารและเมื่อการสื่อสารนั้นสิ้นสุดลง จะช่วยส่งเสริมให้ภาพลักษณ์ขององค์กรสถาบันทหารดำรงไว้ซึ่งความสง่างาม ปราศจากความคิดอคติจากประชาชน มวลชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่อาจเกิดขึ้นได้จากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนระหว่างองค์กรที่เป็นแหล่งสารและผู้รับสาร รวมไปถึงการสื่อสาร ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยทหารที่เป็นประเด็นในการศึกษาครั้งนี้

2. ในเรื่องแบบแผนการจัดการสื่อสารเรื่องยาเสพติด ผ่านสื่อบุคคลภายในหน่วยทหาร ถือได้ว่ากองทัพบกได้ดำเนินการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธีทางการสื่อสาร รวมทั้งการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสายงานการบังคับบัญชา เมื่อพิจารณาผลการศึกษาครั้งนี้ที่ระบุว่ากลุ่มตัวอย่างเชื่อถือและปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชาในระดับสูงในระดับมากและสูงกว่าสื่อบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ผู้ศึกษาเสนอให้หน่วยทหารกำหนดวาระในการสื่อสารเรื่องยาเสพติดโดยให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของทุกหน่วยทหาร มีวาระในการพบปะชี้แจงข้อปฏิบัติด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับพลทหารในสัดส่วนเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความเชื่อถือซึ่งเป็นผลทางการสื่อสารเชิงทัศนคติ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติตามอันเป็นผลทางการสื่อสารเชิงพฤติกรรมตามที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

3. การสื่อสารของสื่อบุคคลภายนอกที่ส่งผลต่อความรู้และทัศนคติเรื่องยาเสพติดของพลทหารกองประจำการ คือ บุคคลในครอบครัว จึงสรุปได้ว่า “ครอบครัว” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

“บิดามารดา” เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดและทัศนคติของพลทหารกองประจำการ ดังนั้น การสื่อสารรณรงค์เพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในหน่วยทหาร จึงควรขยายเป้าหมายไปยังครอบครัวของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บิดา มารดาเป็นสื่อบุคคลที่ถ่ายทอดความรู้ ความตระหนักในโทษของยาเสพติดไปยังบุตรหลานในครอบครัวอีกทอดหนึ่ง โดยเสนอให้ทางหน่วยทหารแต่ละแห่งส่งเสริมให้ครอบครัวและญาติพี่น้องของพลทหารกองประจำการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การให้ความรู้ระหว่างที่มีการมาเยี่ยมพลทหารระหว่างช่วงประจำการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. การศึกษารั้งต่อไปควรมีการขยายขนาดของกลุ่มประชากรให้ครอบคลุมหน่วยทหารของกองทัพบกที่ตั้งอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย และเสนอผลตามกองทัพภาค เพื่อให้ทราบถึงลักษณะจำเพาะของการสื่อสารที่เหมาะสมกับพลทหารกองประจำการในแต่ละกองทัพภาค ทั้งนี้เพื่อใช้ในการจัดการการสื่อสารและการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
2. ในการศึกษาต่อยอดครั้งต่อไปเสนอให้ศึกษา “ตัวสาร (Message)” ที่สื่อบุคคลเหล่านั้นใช้ในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของเรื่องราว ข้อความ เทคนิควิธีการ อันเป็นองค์ประกอบของสาระที่สื่อบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยทหารใช้สื่อสารกับพลทหารกองประจำการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ “ตัวสาร (Message)” กับองค์กรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย และองค์กรเครือข่ายในชุมชน เป็นต้น
3. ผู้ศึกษาเสนอให้ศึกษาถึงผลของการสื่อสารจากสื่อบุคคลในเชิงของความรู้ ทัศนคติ และควรมีการศึกษามูลเชิงพฤติกรรมต่อเรื่องหรือประเด็นที่สนใจจะศึกษาเพิ่มเติมในการศึกษารั้งต่อไป ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องกับการสื่อสารเพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในองค์กรรัฐและเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาเรื่องยาเสพติดนี้ยังเป็นภัยร้ายที่ไม่ห่างหายไปจากสังคมไทย การศึกษาค้นคว้าเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขด้วยศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งศาสตร์ทางจิตวิทยา และสังคม หรือแม้แต่ศาสตร์และศิลป์ทางการสื่อสาร จึงยังคงสร้างคุณประโยชน์เอนกอนันต์ต่อสังคมได้เป็นอย่างดี